

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ ISSN

زمان چاپ: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

بررسی ازدواج جوانان و مهارت های پیش نیاز آن

عباس نوری^۱، علی عادلی نسب^۲، محمدرضا اسدیپور^۳

- ۱- سطح ۳ (ارشد) حوزه علمیه قم
- ۲- سطح ۳ (ارشد) حوزه علمیه قم
- ۳- سطح 3 (ارشد) حوزه علمیه خراسان

چکیده

در این تحقیق با استفاده از آیات و روایات بیان نموده ایم که ازدواج یک امر مهم و از نظر پیامبر اسلام نیز مهم ترین مسئله دانسته شده است و ما در هر یک از فصل ها ضرورت و اهمیت ازدواج را بررسی نموده ایم و بعد از آن به اهداف ازدواج پرداخته ایم که مهم ترین آن تاریخچه ازدواج در غرب می باشد اما در پایان بحث یعنی فصل سوم مهارت های لازم جهت ازدواج را بیان کرده ایم تا بتوانیم این مفهوم را برسانیم که فرد قبل از ازدواج باید چه چیز هایی را به دست آورد تا بتواند زندگی را اداره کند و با همسر خود برخورد نماید .

کلیدواژه: ازدواج ، اصول ، مهارت ، جوانان ، اسلام

مقدمه

نیاز انسان لبه زندگی اجتماعی و تشکیل خانواده نیازی فطری است و تطابق و نیازهای درونی و امکانات بیرونی که از مصادیق تام حکمت الهی است . این امکان رات فراهم آورد تا انسانها با روی اودن به ازدواج به این میل باطنی و خواسته طبیعی خویش پاسخ دهند تعلیمات دینی و آیات قرانی به مسئله ازدواج توجه داشته و پیوند زناشویی را که از زیبا ترین لحظه های زندگی زنان و مردان است از آیات الهی و منشاء آرامش و اسایش می داند و بقائ نسل را نتیجه این امر مبارک و میمون می شمارد . و رسول اکرم نیز ازدواج را سنت خویش خوانده تا با انتساب این کار به خود ، بر ارزش آن افزوده و اهمیت آن را بر پیروانش بیشتر بنمایاند

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ ISSN

و در انجام دادن به موقع ان تاکید ورزد. و این سنت طبیعی را با سنت الهی به هم امیزد تا مسلمانان به به انگیزه پاداش و ثواب نیز به این کار رغبت و مضاعف ورزند و با تشکیل خانواده در تربیت انسانهای با فضیلت، متدین، سالم و عاطفی بکوشند.^۱

فصل اول

اهداف و مقاصد ازدواج

چنانچه از دواج از نگاه اسلام امری بافضیلت باشد، می‌بایست دارای هدفی مقدس و معقول باشد و هر چیزی نمی‌تواند هدف برای این سنت طبیعی و دینی قرار گیرد. برخی اهداف عبارتند از:

۱. تولیدمثل و بقای نسل: این هدف را می‌توان از اغراض مادی ازدواج به شمار آورد نه معنوی آن، که در قرآن و روایات به این هدف اشاره شده است:

« نَسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ »^۲ زنان شما کشتزار شما هستند.

۲. کسب مودت و رحمت: آدمی در مسیر زندگی بحران‌ها و مشکلاتی دارد و نیازمند دلداری و امیدواری است. اساساً انسان نیازمند است کسی را دوست داشته باشد و خود نیز مورد محبت واقع شود. که ازدواج این نیاز را تأمین می‌کند.

قرآن کریم مودت و رحمت را نعمتی از سوی خداوند به زوجین می‌داند آن‌جا که می‌فرماید:

« وَ جَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَ رَحْمَةً »^۳

و خداوند بین شما [زوجین] مودت و رحمت قرار داد.

^۱: گزیده ای از رهنمود های سید علی خامنه ای به زوج های جوانان، محمد جواد حاج علی اکبری، ص ۱

^۲: بقره/۲۲۳

^۳: روم/۲۱

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

۳. نیل به آرامش و سکونت: ازدواج روح آشفته و سرکش جوان را آرامش و تعادل می‌بخشد تا در سایه آن فعالیت‌های خود را منظم و هدف‌مند نموده و به سوی مقاصد عالی قدم بردارد. قرآن کریم به این هدف تصریح نموده و می‌فرماید:

« وَ مِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا »^۴

و از نشانه‌های خداوند این است که از جنس خودتان برای شما زوجی آفرید تا در کنار او آرام گیرید.

۴. نیل به کمال روحی و معنوی: انسان به حکم فطرت کمال جوست و در گرایش‌های خود رسیدن به نوعی کمال را مد نظر می‌گیرد. کمالات انسان ممکن است مادی یا معنوی باشد اما از دیدگاه اسلام کمال انسان در حرکت به سوی خداوند و بندگی اوست که در سایه دینداری حاصل می‌شود. در حدیثی از پیامبر اکرم (ص) به این هدف تصریح شده است. آن جا که حضرت می‌فرماید:

«من تزوج فقد احرز نصف دینه»^۵ هر کس ازدواج کند نصف دینش را حفظ کرده است.

تاریخچه ازدواج در غرب

هرچند در انجیل به مراسم ازدواج به عنوان امری نسبتاً باستانی اشاره شده است، با این وجود تعیین تاریخی دقیق برای اولین ازدواج‌ها بسیار مشکل است. معمولاً چنین بود که مسن‌ترین خویشاوند پدری سرپرست دختر بود و داماد آینده با آوردن هدایایی جهت جلب رضایت پدر از دختر او خواستگاری می‌کرد. مادر خانواده تحت تسلط پدر قرار داشت و در این مورد حق دخالت نداشت. پدر، دخترش را در حضور جمع به داماد آینده تحویل می‌داد که این نشان دهنده این بود که پدر دختر با این ازدواج موافق بوده و داماد موافقت پدر عروس را دریافت کرده است. پس از این مراسم عروس و داماد همراه خانواده‌ها غذایی صرف کرده و سپس داماد، عروس را به خانه خود می‌برد. در انجیل اشاره‌ی بی‌تبادلات رسمی از عهد و پیمان‌ها و یا حضور واعظ و کشیش در مراسم نشده است.

در زمان امپراتوری رومی‌ها، طبقات پایین‌تر جامعه که بعدها به مسیحیت گرویدند، قانون‌های ساده و یا ازدواج‌هایی بدون عقد رسمی داشتند. پدر، عروس را به داماد تحویل می‌داد و توافق آن دو به عنوان رضایت طرفین برای ازدواج کافی بود. وقتی

^۴: یونس / ۶۷

^۵: بحار الانوار، کلینی، ج ۱۰۰، ص ۲۱۹، ب ۱

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

سرانجام مسیحیت پراکنده شد، کلیسا ازدواج آزاد (ازدواج بدون عقد رسمی) را ازدواج آگاهانه نام نهاد. این توافق به این معنا بود که هر یک از دو طرف باید به عهد و پیمان های ازدواج و اصول روابط زناشویی پایبند باشند.^۶

اما رومیانی که ثروتمند بودند، مدارکی که شامل لیستی از حقوق و اموال می شد را امضا می کردند و به همه نشان می دادند. آنها خواستار مراسمی قانونی بوده و نمی خواستند که این مراسم در حد ازدواجی معمولی و سطح پایین تلقی شود. این تقاضا، شروع ثبت رسمی ازدواج به گونه یی که ما اکنون انجام می دهیم بود. مردان رومی هر لحظه می توانستند ازدواج را فسخ کنند و این حقی ویژه آنان محسوب می شد که زنان از آن بی بهره بودند.

در سال ۵۶۵۵۲۷ طی سلطه جاستینی ها، قانونگذاران آنها قوانینی به نام کد جاستینی تنظیم کردند و آن را به عنوان قاعده و قانونی در زندگی روزمره شان و از آن جمله در ازدواج رعایت می کردند؛ پیش از این، همین که افراد می گفتند ازدواج کرده اند، به عنوان مدرک کافی بود. تا قرن نهم ازدواج بدون دخالت کلیسا انجام می شد. از قرن نهم تا دوازدهم دعاها و اورادی طی مراسم ازدواج خوانده می شد و زوجین نیز دعاهای خود را می خواندند، سپس کشیشان اعلام می کردند که موافقت در حضور آنان صورت گرفته است. پس از آن مذهب به مراسم ازدواج اضافه شد.

در قرن سیزدهم ازدواج انگلیسی های طبقه مرفه به صورت رویدادی مذهبی درآمد، اما کلیساها تنها ازدواج را متبرک می کردند و تعهد قانونی از زوجین نمی گرفتند. در سال ۱۵۶۳ شورای ترنت اعلام کرد که ازدواج های کاتولیکی، باید در کلیسای کاتولیکی به وسیله یک کشیش و در حضور دو شاهد برگزار شود و در قرن هجدهم ازدواج در تمام کشورهای اروپا به یک رخداد مذهبی تبدیل شد.

در زمان استعمار در شمال امریکا، سنت های قرون کهن توسط بومیان دنبال می شد. عده یی خواستار مراسم ازدواج غیر مذهبی بودند و عده دیگر مراسم ازدواج مذهبی می خواستند. مستعمره نشینان که ازدواج غیر مذهبی می خواستند قوانینی را در این مورد وضع کردند. اداره ثبت اسناد مسوول اجرای مراسم ازدواج بود و آنها حتی دعاهایی را در این مراسم می گنجاندند. ویرجینیا مستعمره یی بود که پیرو کلیساهای انگلیس بود. این مستعمره به سنت های کلیسا وفادار ماند و به هیچ کس اجازه نداد که مراسم ازدواج غیررسمی برگزار کند. در پایان قرن هجدهم بود که هر دو مراسم ازدواج غیرمذهبی و مذهبی در امریکا به رسمیت

^۶: روزنامه اعتماد، شماره ۱۲۵۸ به تاریخ ۸۵/۸/۲۳، صفحه ۱۵

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ ISSN

شناخته شد. امروزه در کشورهای اروپایی نیز مراسم ازدواج غیرمذهبی همانند امریکا قانونی شده است حتی در انگلستان زوجین می توانند میان ازدواج مذهبی و غیرمذهبی یکی را انتخاب کنند.^۷

روش تحقیق : کتابخانه ای

امتیاز تحقیق : بنده در این مقاله مهم ترین بحثی که مطرح شده است آیات و روایات دسته بندی شده و در هر موردی از ازدواج ، عروسی ، رفتار همسر و به صورت جدا آورده و در جای خود قرار داده ام .

فصل دوم

ایمان، شرط اساسی همسر

وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّى يُؤْمِنَ وَلَا مَهْمَ مُؤْمِنَةً خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكَةٍ وَكَلُوا أُعْجَبْتُمْ؛ با زنان مشرک ازدواج نکنید، مگر این که ایمان آورند. همانا کنیزکی با ایمان از زن آزاد مشرک بهتر است، هر چند [زیبایی] او، شما را به شگفتی آورد.^۸

^۷: روزنامه اعتماد، شماره ۱۲۵۸ به تاریخ ۸۵/۸/۲۳، صفحه ۱۵

^۸: سوره بقره، آیه ۲۲۱

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ ISSN

خوش رفتاری با همسر

خداوند می‌فرماید: **عَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُنَّ شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا**؛ در زندگی با زنان خود، با انصاف و خوش رفتار باشید و چنان که زن دلپسند شما نباشد، چه بسا بسیار چیزها ناپسند شما است و حال آن که خدا در آن، خیر بسیار برای شما مقدر فرموده است.^۹

ترس از فقر نباید مانع ازدواج شود

خداوند می‌فرماید: **وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ** **إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ** **وَلْيَسْتَعْفِفِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتَّىٰ يُغْنِيَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ...؛** بی همسران خود و غلامان و کنیزان درست کارتان را همسر دهید. اگر تنگ دستند، خداوند آنان را از فضل خویش بی‌نیاز خواهد کرد، زیرا خدا گشایش‌گر داناست. کسانی که [وسیله‌ی] زناشویی نمی‌یابند، باید عفت ورزند تا خدا، آنان را از فضل خویش بی‌نیاز گرداند.^{۱۰}

بیداری در شب عروسی

قال رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم: لا سهر الا في ثلاث: متعهد بالقرآن، او في طلب العلم، او عروس تهدي الى زوجها.

شب بیداری روا نیست، مگر در سه مورد: ۱- تلاوت قرآن. ۲- تحصیل علم. ۳- بردن عروس به خانه داماد.^{۱۱} **خانه دوست**

داشتنی

قال الامام الصادق عليه السلام: ان الله يحب البيت الذي هو العرس. خداوند خانه‌ای را که در آن عروسی انجام گرفته، دوست می‌دارد.^{۱۲}

مراسم عروسی در شب

قال الامام الرضا عليه السلام: من سنته [رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم] التزويج بالليل، لان الله تعالى جعل الليل سكنا و

^۹: نساء / ۱۹

^{۱۰}: -سوره نور، آیات ۳۲ و ۳۳

^{۱۱}: وسائل الشیعه، ج ۲۰، ص ۹۲

^{۱۲}: وسائل الشیعه، ج ۲۲، ص ۷

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

النساء انما هن سکن.

مراسم عروسی در شب، سنت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم است، چرا که خداوند شب را مایه آرامش قرار داده و زن هم آرامش خاطر است.^{۱۳}

آداب خواستگاری

قال النبی صلی الله علیه و آله و سلم: لا یخطب احدکم علی خطبة اخیه.

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: هیچ یک از شما زنی را که دیگری خواستگاری می کند، خواستگاری نکند. [تا اینکه با او ازدواج کند و یا اینکه منصرف شود. اگر منصرف شد خواستگاریش بلامانع است].^{۱۴}

ازدواج با دوشیزگان

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: تزوجوا الالبکار فانهن اعذب افواها و ارتق ارحاما و اسرع تعلما و اثبت للمودة.

با دختران باکره ازدواج کنید زیرا که دهان آنان شیرین و رحمشان مناسبت است و زود چیزی را یاد می گیرند و محبتشان پایدارتر است.^{۱۵}

دقت در انتخاب

قال الامام الصادق علیه السلام: انما المرأة قلادة فانظر ما تتقلد.

زن همانا گردنبندی است، نیک بنگر که چه گردنبندی را به گردنت آویزان می کنی.^{۱۶}

داماد هم شان

قال النبی صلی الله علیه و آله و سلم: اذا جائکم الاکفاء فانكحوهن و لا تربصوا بهن الحدثن.

^{۱۳}: وسائل الشیعه، ج ۲۰، ص ۹۱

^{۱۴}: صحیح مسلم، ج ۲، ص ۱۰۳۴، ح ۵۶

^{۱۵}: بحار النوار، ج ۱۰۳، ص ۲۳۷

^{۱۶}: وسائل الشیعه، ج ۲۰، ص ۳۳

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

وقتی که اشخاص هم شان به خواستگاری دختران شما آمدند، به آنها دختر دهید و در کار آنها منتظر حوادث نباشید.^{۱۷}

خواستگار مذهبی و خوش اخلاق

قال الامام الرضا عليه السلام: اذا خطب اليك رجل رضيت دينه و خلقه فزوجه و لا يمنعك فقره و...

هنگامی که مردی از شما خواستگاری کرد که از دین و اخلاق او راضی بودید به ازدواج با او رضایت دهید. و مبادا فقر او ترا از

این رضایت باز دارد و...^{۱۸}

دیدار عروس و داماد قبل از ازدواج

عن محمد بن مسلم قال: سألت ابا جعفر عليه السلام عن الرجل يريد ان يتزوج المرأة، اينظر اليها؟ قال: نعم انما يشتريها باغلي الثمن.

حمد بن مسلم می گوید: از امام باقر علیه السلام پرسیدم: مردی که می خواهد با زنی ازدواج کند آیا حق دارد او را ببیند؟ امام علیه

السلام فرمود: آری، چون در برابر آن بهای سنگینی می پردازد.^{۱۹}

دیدار قبل از وصلت

عن الصادق عليه السلام قال: لا بأس بان ينظر الرجل الى المرأة اذا اراد ان يتزوجها. ينظر الى خلفها و الى وجهها.

مانعی ندارد که مرد قامت و صورت زنی را که قصد ازدواج با او دارد، ببیند.^{۲۰}

^{۱۷} : نهج الفصاحة، ص ۳۷، ح ۱۹۳

^{۱۸} : میزان الحکمة، ج ۴، ص ۲۸۰

^{۱۹} : وسائل الشیعه، ج ۲۰، ص ۸۸

^{۲۰} : وسائل الشیعه، ج ۲۰، ص ۸۸

ازدواج با دینداران

عن النبی صلی الله علیه و آله و سلم قال: من تزوج امرأة لمالها وکله الله الیه، و من تزوجها لجمالها رای فیها ما یکره، و من تزوجها لدینها جمع الله له ذلک.

هر که با زنی به خاطر مالش ازدواج کند، خداوند او را به مال وی واگذار می کند، و هر که با او به خاطر جمال و زیباییاش ازدواج نماید، در او چیزی را که خوشایند او نیست، خواهد دید، و هر که با وی به خاطر دینش ازدواج کند، خداوند تمامی این مزایا را برای او جمع می کند.^{۲۱}

۵. تلاش در ازدواج بی همسران

عن الصادق علیه السلام قال: من زوج اعزبا کان ممن ینظر الله- عز و جل- الیه یوم القیامة.

کسی که مجردی را تزویج کند و امکان ازدواج او را فراهم نماید از کسانی است که در قیامت خداوند به آنان نظر لطف می کند.^{۲۲}

ازدواج رحمت است

قال النبی صلی الله علیه و آله و سلم: یفتح ابواب السماء بالرحمة فی اربع مواضع: عند نزول المطر، و عند نظر الولد فی وجه الوالدین، و عند فتح باب الکعبة، و عند النکاح.

درهای رحمت آسمانی در چهار وقت گشوده می شود: ۱- موقع بارش باران. ۲- زمانی که فرزند به چهره پدر و مادرش می نگرد. ۳- هنگام گشوده شدن در کعبه. ۴- هنگام برپایی مراسم عقد و عروسی.^{۲۳}

نقش بزرگان خانواده و جامعه در ازدواج جوانان

^{۲۱} : وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۳۱

^{۲۲} : وسائل الشیعه، ج ۲۰، ص ۴۵

^{۲۳} : بحار النوار، ج ۱۰۳، ص ۲۲۱

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

یک آیه در قرآن داریم «مَنْ يَشْفَعُ شَفَاعَةً حَسَنَةً»^{۲۴} «شفاعة» یعنی دلالی، می‌گویند: امام حسین شفیع شود، یعنی واسطه شود. «مَنْ يَشْفَعُ شَفَاعَةً حَسَنَةً» اگر کسی واسطه شود برای اینکه یک دختری را به یک پسری معرفی کند، برود و بیاید و دختر به پسر معرفی کند. پسر به دختر معرفی کند. یعنی دائم تلاش کند که این ازدواج صورت بگیرد، دلالی کند «مَنْ يَشْفَعُ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا» اجر بزرگی دارد. و بهترین دلالی‌ها، دلالی برای ازدواج است. آدم‌های ریش سفید، آدم‌های ریش سفید خودشان، بچه‌هایشان عروس شدند. داماد شدند. ولی به خاطر چهره‌ای که دارد، اعتباری که دارد، بیاید در محله این خیلی... رییس‌های هیئت همان‌هایی که روز عاشورا دسته راه می‌اندازند، خوب روز عاشورا دسته راه می‌اندازی، تاسوعا و عاشورا که تمام شد. محرم و صفر که تمام شد، تو رییس هیئت همینطور که جمعیت را جمع کردی برای خرید علمات و برای هیئت و برای عزاداری و آوردن مدآح و واعظ و چقدر تلاش کردی که این مراسم عزاداری را برقرار کنی؟ دستت درد نکند. اجرت با امام حسین. در همین هیئت سی تا جوان هستند که در هیئت تو سینه می‌زنند، و اینها ازدواج نکردند. همین رییس‌های هیئت برای ازدواج بسیج شوند. خیلی حل می‌شود.

باید یک کار عمومی بکنیم. مثلاً کسی که داماد شده است، سربازی اش کم شود. این خودش یک قدمی است. یعنی مادر می‌بیند اگر بچه‌اش داماد نشود، دو سال باید سربازی برود. اما اگر داماد شده باشد، مثلاً سربازی اش یکساله می‌شود. همین مادر را هل می‌دهد که زودتر پسرش را داماد کند. وام ویژه بدهند. بانک‌ها چه می‌توانند بکنند؟ خیرین چه می‌توانند بکنند؟ خیرین مدرسه‌ساز الآن همه‌جا هستند. خدا جزای خیرشان بدهد. خدا جزای خیرشان بدهد. ولی خیرین ازدواج، ستادهای ازدواج راه بیافتد. به هر حال اسلام سن ازدواج را خیلی جلو گفته است. گفته: بهترین دختر، دختری است که عادت ماهانه‌اش در خانه‌ی شوهرش شروع شود. اینقدر در ازدواج عجله کرده است. ازدواج مانع درس است؟ نه! چه مانعی دارد؟ اتفاقاً ازدواج مشوق درس است. چه افرادی که به بالاترین درجات علمی رسیدند و زود هم ازدواج کرده‌اند. حدیث را قبلاً خواندم. فارسی اش را خواندم.

حالا عربی اش را بخوانم. برای پدر و مادرها! دین فقط روزه گرفتن نیست. دین فقط عمره رفتن نیست. خدا می‌داند ده‌ها هزار نفر حاج خانم و حاج آقا که مرتب مکه می‌روند. مرتب عمره می‌روند، و بچه‌هایشان به خاطر نداشتن همسر به فساد کشیده می‌شوند. این آقا دارد در مکه طواف می‌کند بچه‌اش هم دارد در شهرش گناه می‌کند. چطور برای عمره ثبت‌نام می‌شود؟ این هم هرکسی که می‌خواهد عمره برود، هر دو نفری، سه نفری، اصلاً هر نماز جمعه‌ای هفته‌ای یک نفر را داماد کند. این جمعیتی که

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ ISSN

نماز جمعه می‌آیند اگر کمک یک... ببین نخ، طناب نمی‌شود. اما این طناب را نخ، نخ کنند، هرکسی یک نخ را پاره کند طناب پاره می‌شود. شهرهای بزرگ حداقل چند هزار نفر نماز جمعه می‌آیند. چند هزار نفر نمی‌توانند یک نفر را عروس کنند. یک جهازیه بدهند؟ باید به هم گره بخورد. نماز و شهوت یک طور است. پیغمبر فرمود: هم همسر را دوست دارم، هم نماز را دوست دارم. راجع به نماز می‌گوید: «عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ»^{۲۵} نسبت به شهوت هم می‌گوید: «لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ» نماز «يُحَافِظُونَ»، «لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ»، «يُحَافِظُونَ» یعنی هم باید همسر را حفظ کرد. هم باید شهوت را حفظ کرد. هم باید نماز را حفظ کرد.

فصل سوم

مهارت های لازم جهت ازدواج

زندگی مشترک افقی است روشن و جلوه گاهی زیبا برای تولدی دوباره؛ مشروط برآنکه وجوه ضروری این اشتراک، یعنی توانایی ها و مهارت های خاص و سازنده، در تفکر، بینش و عملکرد انسان رؤیت و ملاحظه شود. زیرا این مهارت ها و توانایی های انسان است که در وقت لزوم، به یاری او می آید تا مشکلات، اختلافات و نقاط ضعف و کاستیهای زندگی مشترکش را برطرف نماید. در هر حال لازم است افراد در شرف ازدواج و زوجهای جوان مطالبی را که معمولاً به عنوان عوامل آسیب رسان به رابطه همسران شناخته میشوند بشناسند و در مواردی که به استحکام روابط آنها کمک میکنند آموزش ببینند. روان شناسی ازدواج در این مرحله آشنایی با تفاوت های زن و مرد، روند حل مسأله، مواجهه با تغییرات اساسی، شیوه تعاملات مناسب را آموزش میدهد.^{۲۶}

خود آگاهی :

کشف و درک و شناخت مهارت ها و توانایی های خود، به این دلیل مهم است که فرد قبل از ازدواجش بداند چه هدفی دارد تا برای ازدواج خود براساس هدف اصلی زندگی اش، برنامه ریزی نماید. مثلاً فردی که هدفش رسیدن به درجات عالی و کمال و معنویات است، اگر با کسی ازدواج کند که هدفش رسیدن به یک زندگی تجملی و سراسر مادیات است، به طور قطع پس از ازدواج، دچار مشکلات فراوانی در زندگی مشترک خواهد شد. امتیاز دیگری که می توان برای خودآگاهی منظور نمود آن است

^{۲۵} : معارج/۳۴

^{۲۶} : ازدواج موفق، فاطمه شعبی، ص ۷۵

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

که دلیلی قدرتمند برای شناخت و تشخیص تفاوت های بین خود و دیگران است. در این میان باید گفت، شناخت تفاوت های میان زن و مرد، یکی از مهم ترین بخش های مربوط به مهارت خودآگاهی است.^{۲۷}

مهارت همدلی

همدلی با افراد مهارت خاصی می خواهد. همدلی به برقراری ارتباط عمیق و صمیمی به انسان ها کمک بسیاری می کند. گاهی اوقات افراد به اشتباه، تصور می کنند تفاهم به این معناست که ما با فرد مقابل، کاملاً همفکر و هم عقیده باشیم، در حالی که باید گفت چنین تصویری از پایه و اساس اشتباه است، زیرا هیچ گاه نمی توان دو انسان را یافت که به طور کامل شبیه یکدیگر باشند. اختلاف و تفاوت در دیدگاه ها، سلیقه ها، آرزوها، عقاید و علایق، همه و همه، امری طبیعی و کاملاً عادی است. اما آنچه این است که به واسطه آن، می « همدلی » اختلاف و تفاوت را می تواند برای ما، قابل درک و فهم سازد، همان توانیم بسیاری از مشکلات ارتباطی خود با دیگران، خاصه شریک زندگی مان، را برطرف سازیم.^{۲۸}

این مهارت نیز، همانند بقیه مهارت ها، برای ازدواج و تشکیل زندگی مشترک و اصولاً برقراری ارتباط درست با دیگران ضروری و واجب است. آنچه مسلم است، بروز اختلاف و تفاوت بین افراد، امری کاملاً عادی و طبیعی است. ولی مهمتر و طبیعی تر آن است که نسبت به حل این اختلافات، اشراف داشته باشیم و بتوانیم اختلاف یا سوء تفاهمات خود یا دیگران را به گونه ای حل کنیم که رضایت همه فراهم آید، و این رضایت حاصل نخواهد شد مگر با کسب مهارت در حل اختلافات.^{۲۹}

مهارت تصمیم گیری

تصمیم گیری نیاز به مهارت دارد. انسان ها به صورت های مختلفی تصمیم گیری می کنند، خواه این تصمیم درباره معامله ای باشد یا اشتغال به کاری یا انجام عملی یا ازدواجی.^{۳۰}

^{۲۷} : ازدواج موفق ، فاطمه شعبی ، ص ۷۶

^{۲۸} : ازدواج موفق ، فاطمه شعبی ، ص ۷۷

^{۲۹} : ازدواج موفق ، فاطمه شعبی ، ص ۷۹

^{۳۰} : ازدواج موفق ، فاطمه شعبی ، ص ۸۲

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

نتیجه

با بیان مطالبی در مورد ازدواج دریافتیم که ازدواج در اسلام یک امر مهم و اساسی است و پیامبر اکرم نیز به آن تاکید فرموده اند و آن را مهم شمرده اند زیرا که به وسیله ازدواج است که نسل انسان مخصوصا مسلمانان استمرار دارد و همیشه باقی است . اما باد این نکته را هم متذکر شد که هر کاری به طبع دارای قانون خود است و باید آنها را رعایت کنیم و در مورد ازدواج نیز اصولی را باید یاد گرفت و آنها را به کار برد که ما هر یک را در جای خود ذکر کردیم و امید داریم که کار ساز باشد و جوانان ما بتوانند از این مطالب استفاده کافی را ببرند .

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

منابع

۱. قران کریم
۲. گزیده ای از رهنمود های سید علی خامنه ای به زوج های جوانان ، محمد جواد حاج علی اکبری ، انتشارات فرهنگ اسلامی ، ۱۳۸۷ ،
۳. بحار الانوار، محمد باقر مجلسی ، ۱۱۰ جلدی ، انتشارات وفاء ، ۱۴۰۴ ق
۴. روزنامه اعتماد، شماره ۱۲۵۸ به تاریخ ۸۵/۸/۲۳ .
۵. وسائل الشیعه، شیخ حر عاملی ، ۳۰ جلدی ، انتشارات ال بیت ، ۱۳۶۹
۶. نهج الفصاحه، ابوالقاسم یابنده ، ۱ جلدی ، انتشارات جاویدان ، ۱۳۲۴
۷. میزان الحکمه، محمد ری شهری ، ۲۰ جلدی ، انتشارات دارالحدیث ، ۱۳۷۵
۸. ازدواج موفق ، فاطمه شعبی ، ۱ جلدی ، انتشارات معارف ، ۱۳۹۲